

Ett sakligt och synliggörande språkbruk kring fetischism

Bakgrund

Fetischism handlar om en passionerad relation mellan en människa och en sak. Fetischism kan innebära en unik sexualitet, ett sätt att leva i vardagen och något som påverkar attraktion och partnerval. Fetischism är en av de sexualiteter som allmänheten har minst kunskap om, varför det är viktigt vad som kommuniceras kring ämnet.

Problem

För ett drygt decennium sedan genomfördes sexualpolitiskt arbete för att få bort de psykiatriska diagnoser som fortfarande belastade vissa samtyckande sexualitetsuttryck i Världshälsoorganisationens (WHO) sjukdomsregister ICD 10. Vissa grupper som berördes av diagnostiken hade redan utarbetade plattformar att föra arbetet inom, t.ex. RFSU. Fetischister och BDSM-utövare saknade dock plattformar att föra sexualpolitiskt arbete från, vilket ledde till att man bildade gemensamma arbetsgrupper inom RFSU. Efter att arbetet med att få bort sjukdomsstämpeln hade lett till framgång levde grupperna kvar i många städer, med syfte att arbeta med information och folkbildning kring BDSM och i vissa även fetischism. Arbetsgrupperna hade officiella namn såsom "BDSM-gruppen" och "BDSM- och fetischismgruppen". I praktiken kom arbetet mest att handla om BDSM, troligen p.g.a. att de allra flesta deltagare i dessa grupper var just BDSM-utövare. Efter en tid började gruppdeltagare tycka att det var opraktiskt att hela tiden benämna bägge sexualiteterna och man började kalla det för BDSMF-gruppen. Uttrycket började användas inom en arbetsgrupp i Göteborg 2012 och spred sig sedermera. Förkortningen började sedan användas även i RFSUs kommunikation med allmänheten. Under RFSU-flagg trycktes begreppet BDSMF på banderoller, togs ut på Pridefestivaler, trycktes på T-shirts, kommunicerades i tidningen Ottar, i föredrag och liknande.

Förkortningen BDSMF är alltså ett uttryck som inte är spritt någon annanstans i världen än via RFSUs arbetsgrupper och ändå har uttrycket använts i sammanhang som handlar om sexualupplysning, helt utan att detta föregåtts av allmän diskussion inom RFSU.

Ett stort problem med begreppet BDSMF är att det reducerar fetischisters gruppidentitet till en enda bokstav som görs till ett bihang till den av allmänheten mer kända sexualiteten BDSM. Begreppet målar upp en felaktig bild av att fetischism ska förstås som en form av BDSM, men i själva verket är det inte troligt att en slumpvis utvald fetischist har någon särskild relation till bondage, sadomasochism eller dominans/undergivenhet.

Fetischism och BDSM är separata och över världen vedertagna begrepp. Om vi med språket plötsligt börjar deklarerar att fetischism är en form av BDSM kommer vi att osynliggöra ett sexualitetsuttryck som redan lider av okunskap och fördomar från omgivningen. Om vi i pedagogiska sammanhang använder ett missvisande språkbruk kring vad fetischism innebär kommer vi forma hur allmänheten ser på fetischism. Det skapar en risk att personer som egentligen har en fetischistisk sexualitet får svårt att kommunicera kring sin sexualitet med omgivningen och i förlängningen även får svårt att leva enligt den.

Det som RFSU uttrycker – internt och externt – blir lätt normerande. RFSU uppfattas som vägledande inom sexualupplysning och RFSU har en historia av att hitta nya ord och begrepp för sexuella företeelser och finna nya sätt att prata kring sexualitet. Nya ord och begrepp som fötts av RFSU sprids lätt i samhället och ses som det vedertagna sättet att prata kring sexualitet. Eftersom begrepp påverkar människors självförståelse och vardagsliv är det av högsta vikt att lansering av nya begrepp föregås av ordentlig diskussion, vilket inte har skett i detta fall.

Begreppet BDSMF har via RFSU spritts till att användas av Sveriges Radio, Aftonbladet, Stockholm Pride med flera. Det är inte ovanligt att se uttrycket BDSMF användas i situationer då man egentligen menar BDSM. På flera ställen benämns BDSM och fetischism som en enda sexuell praktik. Följande är ett par konkreta omvärldsexempel på hur begreppet BDSMF bidrar till regelrätt desinformation om fetischism:

- Transformer.se beskriver BDSMF som ”olika sätt att leka med begränsning, bestämmande och smärta på sätt som känns sköna för alla inblandade”.
(<http://www.transformering.se/sex/bdsmf>)
- Sveriges Radio beskriver BDSMF som ”en sexuell praktik som tack vare populärkulturen kanske har blivit alltmer accepterad” och ”Det som är gemensamt för BDSMF är att man tänder på maktförskjutning och/eller våld”.
(<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?artikel=6539879>)

När RFSU bidrar till att sprida en felaktig bild av att fetischism och BDSM är en och samma sexualitet har man förlorat sin upplysande roll och bidrar till osynliggörandet av fetischism och fetischisters upplevelser.

Yrkande

Att RFSU internt och externt ska sträva efter ett språkbruk kring fetischism som är sakligt och som synliggör fetischism som en fristående sexualitet, företrädesvis genom att ansvara för att nyordet BDSMF inte sprids via organisationens kanaler.

Undertecknare

[Lång lista med undertecknare/personuppgifter]